СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 97. Джерзі Сіти, Н. Дж., четвер, 30-го квітня 1942. No. 97. Jersey City, N. J., Thursday, April 30, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Наша Цивілізація Буде Вратована, а Народи Визволені з Неволі, але за те Треба Заплатити Тяжким Трудом, Смутком і Кровю, Запевняє През. Рузвелт, Кажучи, що Наші Вояки і Летуни є Вже на Всіх Фронтах Світу

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ПЕРЕДБАЧУЄ КРАХ ТОТАЛІТАРНИХ ДЕРЖАВ; ВЗИВАЄ АМЕРИКУ ДО НАЙВИЩИХ ЖЕРТВ ДЛЯ ПЕРЕМОГИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт, виголошуючи у вівторок вечір півгодинну промову до народу, заявив, що Злучені Держави поведуть офензиву проти тоталітарних держав в Европі та на Далекому Сході та завізвав весь американський нарід до найвищих зусиль для осягнення перемоги над ворогами. Запевнив нас, що наша цивілізація буде вратована та що за це мусимо платити „твердою працею, терпінням та кровю".

Американські сили на всіх фронтах.

Президент Рузвелт заявив, що сотки тисяч американського війська перекинені вже до ріжних баз та піль боротьби, віддалених тисячі миль від Америки. В Австралії, Індії, Бурмі, Китаю, на численних Островах Тихого Океану, в Африці, в Ірляндії, Ісляндії, Новій Каледонії й т. д. — є тепер американські збройні сили, воєнна фльота та летунство. Ці сили, говорив президент Рузвелт, готують велику офензиву зарівно в Европі як теж і на Далекому Сході. Признаючи, що Обєднані Держави понесли великі втрати на Далекому Сході, президент Рузвелт прирік, що вся забрана територія японцями буде назад відбита.

Пересторога на адресу Франції.

Він заявив, що Німеччина та Італія показують перші знаки внутрішнього розкладу й щоб себе рятувати перед остаточною катастрофою, Гітлер буде братись за останні засоби, а навіть може забрати французьку територію. Президент ствердив, що на це Америка ніколи не дозволить і ужиє всіх мір, щоб недопустити до того. Натякаючи посередньо на Лявааля, який хоче піддати Францію під німецький деспотизм, президент казав, що величезна більшість французького народу є серцем та душею по стороні Обєднаних Держав та разом з міліонами поневолених інших народів Европи жде на визволення з німецької неволі.

Домашній фронт рівнозначний з боєвим фронтом.

Президент Рузвелт твердив, що Гітлер розпочав т. зв. тотальну війну й тому то Америка мусить рівнож провадити тотальну війну, цебто у цій війні має брати участь кожний громадянин, кожна група, фабрика, фарма чи підприємство. Тому то він звернув увагу на домашній фронт. Ціле запілля мусить працювати, подібно як вояк на фронті, щоб осягнути остаточну перемогу над ворогами. Президент щераз повторив нову економічну воєнну програму, яка включає обмеження зиску, замороження цін та заробітних платень, підвищення податків та масове купування Воєнних Бондів. Він признає, що ця нова економічна воєнна програма обнизить значно життєвий рівень американців, але це одинока ціна, за яку можемо купити перемогу. Селяни, робітники, промисловці европейських країв віддалиб нині все, щоб мати свободу, яку їм забрав німецький деспотизм.

Признання американським героям.

Вкінці президент Рузвелт звеличав тих американських борців, що далеко від дому змагаються з ворогом та своїми вчинками пишуть золотими буквами імя Америки на сторінках історії вільного людства. Він навів ряд випадків з фронтової боротьби на Далекому Сході, в якій американські летуни та військові й цивільні доконували справжні геройські вчинки. Взиваючи цілий нарід іти слідами тих героїв, президент Рузвелт гостро напятнував тих американських псевдопатріотів, які свідомо, чи ні, грають в дудку ворожої пропаганди. А тоді, казав президент, коли кожний американець і американка сповнить свій обовязок та причиниться до воєнних зусиль краю, буде осягнена остаточна перемога.

КАНАДА ВІДКЛИКУЄ СВОГО ПРЕДСТАВНИКА З ВІШІ

ОТТАВА (Канада). — Повідомляють, що канадійський посол у Віші Пер Дюпі є покликаний до Оттави, щоб здати докладний звіт урядови в справі внутрішнього положення Франції. Покищо французькі представництва в Канаді будуть далі функціонувати. Загально вірять, що між Канадою і Віші **прийде до зірвання дипльоматичних зносин в наслідок поводу Лявааля до французького уряду.**

ЗАМОРОЖЕННЯ ЦІН НА ТОВАРИ, РЕНТІВ ТА ПЛАТЕНЬ ЗА УСЛУГИ

ВАШИНГТОН. — Ліон Гендерсон, директор Бюра Адміністрації Цін, заявив, що дня 18. березня 1942. р. впроваджено замороження цін майже на всі товари та продукти, якими тільки користуються 130,000,000 американців в їх щоденному житті. Беручи ці міри для відвернення інфляції, ОПА взиває всіх фабрикантів, посередників і гуртівників, щоб вони заморозили ціни на свої товари на такій висоті, по якій вони продавали в місяці березні. Заморожені підлягають такі продукти денного вжитку як: тютюн, всякі аптикарські продукти, мило, перфури, пудри, бритви; відтак мужеські, жіночі й діточі убрання, білля, всякі полотна й сукна, обува; заморожено також ціни на всі мясива, товщі, молоко, консервові мяса, ярину та соки, всякі гросерійні товари як кава, чай, молоко, риж, цукор, сіль і т. д.

Заморожено ціни на такі хатні меблі, як ліжка, столи, шафи, крісла; радіові апарати, холодники, дивани, кухонні приладдя; вкінці на такі господарські приряди як лопати, плуги, борони, трактори; заморожено ціни на вугіль, лід, всякого рода палива, як нафта, газоліна, всякі гумові прилади, залізні та гумові рури й шляухи. Уряд також означив ренти на такій висоті, на якій вони були в березні ц. р. Замороження всіх мануфактурних товарів починається вже 11. травня (на всі інші товари 18. травня), а замороження цін за услуги входить в життя аж з 1. липня 1942. р.

За ломання тих постанов уряд буде накладати тяжкі тюремні та грошеві кари.

ДАЛЬШІ БОМБАРДУВАННЯ БРИТІЙСЬКИХ ЛІТАКІВ

ЛОНДОН. — Британська повітряна сила продовжує свою повітряну офензиву, звернену проти німців. Цей раз вони бомбардували велике німецьке місто, Кольон, як теж бомбардували морську твердиню і пристань, положену на норвезькім побережжі, Тронтгайм. Німці пробували відплатитись тим, що бомбардували англійське місто Норвич. Загалом, на західнім фронті сліднe велике оживлення в діянні повітряних сил.

ЯПОНЦІ ЧИМРАЗ ДАЛІ ЗАХОПЛЮЮТЬ БУРМУ

ЛОНДОН. — Японські сили, які йдуть трьома колюмнами, посуваються далі вперед на бурмськім фронті і так виглядає, що китайці не будуть в силі їх здержати. Сили японців відносно не дуже великі. Одна колюмна має біля пять тисяч вояків, друга біля три тисячі, а третя біля двох тисяч. Проте британські і китайські війська такі перетомлені і відносно слабші в повітрі, що вони мусять постійно уступати. Найтяжчі бої ведуться біля міста Тангуі. Китайці під проводом генерала Стидвела, хотіли вдарити японців ззаду, в їх головну базу і їх відтяти від їхнього запілля. Але так виглядає, що сили їх замалі, щоб осягнути ціль.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА НА УКРАЇНІ В ОФЕНЗИВІ

БЕРН. — Советські війська розпочали офензиву на Україні і здобули два міста — Коншевку і Береву. На фронті біля озера Ільмен советські війська здобули місто Борок, як теж виперли німців з західного побережжя цього озера. Бої ведуться здовж цілої лінії від Харкова до Курська, як теж біля Орла. — Німецькі звідомлення ствердили напади советських військ біля Орла і признали, що советські війська зробили там в німецьких лініях пролом. Але, додають німецькі звідомлення, той пролом опісля залатано. На фінськім фронті ведуться тяжкі бої. Німці усунули з фінського фронту свого генерала Енгельбрехта за невдачі на фронті. Фінські сили мають бути на вичерпанні.

ОСТАННІ ПРИКАЗИ ПЕРЕД НЕБЕЗПЕЧНОЮ ВИПРАВОЮ. — Майор лорд Ловат, зо славної шкотської родини, відчитує останні прикази рейдерам, що вибираються з Англії на напад на націстичні позиції в Бульон, у Франції. Цей відділ „командос" виконав завдання, наробив німцям великої шкоди й вернувся без утрати одного вояка.

НАСЛІДКИ БОМБАРДУВАННЯ РОСТОКА

БЕРН. — Швайцарські ґазети принесли цензуроване звідомлення з Берліну про наслідки британського бомбардування німецького міста Ростока. З опису виходить, що те місто знищене до тла. Осередок міста так ґрунтовно знищений, що не можна пізнати куди біґли вулиці. Решта знаходиться в огни. До Берліну наїздять люди з Ростоку і розказують ріжні жахливі речі. Британці скидали якісь нові запальні бомби, зладжені з фосфору, яких годі було погасити. Для пропаґандних цілей німецькі власти говорять, що британські летуни поступали „нетуманно", бо стріляли з машинових крісів тих людей, які пробували рятувати з хат свій дорібок. Німецькі власти погрожують, що колиб британці хотіли в той сам спосіб знищити друге німецьке місто, Штральсунд, то німці відмістяться знищенням подібного міста в Англії.

ЗНИЩЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІМ МІСТІ БАТ

БАТ (Англія). — Американські журналісти відвідали англійське місто Бат, яке в останніх днях зазнало два рази тяжкого бомбардування з боку німців. Місто вже повертає до себе. Але знищення в місті поважне. До міста відразу поприїздили фахівці, які впродовж довгого бомбардування Англії набрали досвіду як доводити до порядку збомбардоване місто. При помочи місцевих організацій вони взялись до роботи і місто приходить до себе. Робота відбувається спокійно, розважно, навіть без нарікань, немов би це було щось зовсім природне. Велику ролю в ратуванні цивільного населення відграє американська поміч, американські харчі і полеві кухні та амбулянси. За два дни полеві кухні видали 12,000 обідів.

КРИПС ВИНУЄ ГІНДУСІВ

ЛОНДОН. — В британськім парляменті сер Крипс здавав звіт зо своєї поїздки до Індії. В тім звіті він сказав, що найголовнішою причиною, що не можна було довести до порозуміння в Індії, не була навіть форма конституції, чи справа оборони краю, лише справа самоозначення певних індійських провінцій від решти Індії. Деякі провінції не хочуть центрального індійського уряду, а хочуть самостійности. Під тим оглядом вони неуступчиві. З другого боку гіндуські провідники також неуступчиві і не хочуть допустити до самоозначення тих провінцій. Це було головною причиною, що місія Крипса не вдалась. З боку послів було мало критики на адресу Крипса за невдачу його місії.

НІМЦІ ЗНОВ РОЗСТРІЛЮЮТЬ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАКЛАДНИКІВ

ВІШІ. — Німецька окупаційна влада знов розстріляла пятьох французьких закладників в Руен, за те, що невідомі справники напали на німецького вояка і його поранили. Черговим 15 закладникам грозить теж розстріл. А 500 осіб німці готують вислати на схід Европи. Німці заборонили французам їздити по вулицях біцикляхм. Бо це найчастіше з біциклів замаховці стріляють до німецьких вояків.

ВТЕЧА ФРАНЦУЗЬКОГО ҐЕНЕРАЛА

ВІШІ — До Франції втік з німецького полону командант французької боєвої армії з часів останніх тижнів французько-німецької війни, ґенерал Жірод. В минулій світовій війні він теж був попав в німецький полон і втік з нього. Він володіє дуже добре німецькою мовою і це влекшило йому втечу. Підчас втечі він їхав з одним німецьким старшиною в поїзді, в напрямку до Швайцарії. Німець не знав, хто з ним їде і розмовляв з ним довший час про ріжні військові справи. Німецька влада, довідавшись про втечу, обіцяла нагороди сто тисяч марок тому, хто його перехопить, а загрозила карою смерти кожному, хто буде йому помагати.

НІМЦІ ПОВЕРТАЮТЬ ДО ДАВНИХ ЗАСАД ЦЕНЗУРИ

БЕРЛІН. — Німецька влада дотепер не мала подрібної цензури. Себто, вона ніби давала журналістам волю висилати за границю те, що вони уважали за відповідне, а коли вони вислали щось, що не було корисне для Німеччини, таких журналістів карано, викидано з Німеччини, а навіть вязнено за „шпигунство". Тепер німці змінили ті методи, бо журналісти в найкращій вірі висилають нераз таке, що німцям шкодить. Зокрема німці бояться тепер новинок, які за границею зраджують заломання німецької моралі і загалом, поганий стан цивільного населення.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Послання Президента

Війна мусить діткнути кожного. А коли іде про матеріяльний бік справи, то в першу чергу тих, що є багаті, що добре заробляють, що мають високі доходи, та що звикли гойно жити. Отсе є один з головних мотивів того послання, що його вислав президент Рузвелт до конґресу. Усі мусять погодитись з тим, що нашого життя не буде можна вдержувати далі на тому самому уровені. Воно мусить зійти вділ, бо цього вимагають воєнні часи. Цього треба, щоб запобігти інфляції. Отже треба в першу чергу щадити, а те, що тим робом заощадимо, треба вложити в Воєнні Бонди.

Нарочно підкресляємо з послання президента таке, що викличе в консервативних американських колах певне невдоволення. Вже тепер читаємо в деякій пресі, що, мовляв, на тому заощадимо, коли заставимо невелике число американських багатіїв ограничити річно свій дохід до $25,000. Чи це припинить інфляцію?

Очевидно, що ні. Але припинить нездорову спекуляцію! Припинить погоню за воєнними зисками! А це знову внесе здоровішу атмосферу в воєнну промисловість. І буде більше загальне довіря, бо як люди знатимуть, що ніхто не робить величезних зисків на війні, то й будуть більше охотні до жертв і трудів. Отже беручи справу вже тільки з чисто психольоґічного боку, отсе домагання президента є розумне й далекосягле.

Але теж і в робітничих рядах може повстати невдоволення, коли брати дослівно те, що президент говорить про „замороження" заробітних платень. Але тут іде про принціп. Колиб вдались інші проєкти президента і колиб можна запобігти зростаючій дорізні, то й ця справа представляласяб інакше. А далі, цього не можна брати в буквальному розумінню, бо рішатиме певно здоровий розсудок, що буде рахуватись з дійсними обставинами.

Те, що каже, чи дораджує, президент у справі сплачуванню довгів є майже конечним, щоб було виконане. Кожний знає, скільки приходиться американцям терпіти в домашньому господарстві саме через ті ріжні нагоди, що заохочують його купувати на „легкі" сплати меблі, доми, автомобілі й т. п. А президент дораджує, що тепер є нагода зрезиґнувати з деяких життєвих приемностей, а заощаджений гріш обернути на упорядкування свого економічного життя. Ось та пригадка президента дуже важна ще й з цього боку, що по війні може наступити безробіття, бож не буде можна відразу перемінити величанську воєнну промисловість на ту, що потрібна для спокійних часів. А тоді ощадности придадуться!

В посланню президента є дещо й таке, що вимагае практичного застосування, щоб пізнати його доцільність. Та назагал воно є дуже начасі, бо заставляє весь загал краще розуміти вагу хвилі, а заразом і думати про будуччину, для якої інфляція, про яку президентови іде найбільше, булаб великою загрозою. До неї президент не хоче допустити і в тому він повинен дістати загальну підтримку усього населення.

НАЦІСТИЧНА МИРОВА ПРОПАҐАНДА

Голова офісу чисел і фактів, Арчіболд МекЛіш, виголосив 20. квітня ц. р. до представників американської преси промову, в якій накреслив небезпеки німецької мирової пропаґанди. Першусього він засадничо зясував небезпеку пропаґанди, чи „політичної війни". Мілітарна зброя нищить нас фізично. Але пропаґанда нищить наші серця, наші почування, нашу волю і витривалість. Вона небезпечніша від мілітарної зброї. Німецькі бомбовики не заподіяли Анґлії такої шкоди, яку заподіяла Франції німецька шкідлива пропаґанда. Вона в французів захитала віру в їх національні цілі і заставила їх самих себе питати, защо вони бються? А це був початок кінця Франції. Америка менш-більше знає, оборонятись мілітарно. Вона має за собою в тім напрямку достаточно досвіду. Але оборонятись перед політичною війною Америка ще добре не вміє. Бо перший раз вона сконфронтована з цього роду боротьбою.

Америка знає добре, як оборонятись перед тою звичайною пропаґандою, яка виплиuває безпосередно з ворожих осередовищ. Американський нарід з погордою відкидає ріжні нашепти, що пливуть по етерових хвилях з Німеччини чи інших ворожих країв, та стараються заломити душу американців. Вони відкидають це тому, бо знають, що це походить від ворога і воно не може мати добрих замірів супроти Америки. Але американці ще не знать добре нової техніки політичної війни яку тепер ворог на широку скалю примінює. А ворог нині не вживає лише зрадників, щоб при їхній помочі затроїти американський, чи інший нарід, своєю пропаґандою. Він далеко поза Америкою, часто в ріжних европейських політичних центрах, пускає ріжні вістки, затираючи добре за собою сліди, звідки ті вістки походять. В той спосіб він запрягає до своєї роботи ріжних американських журналістів, що живуть за границею і жадібні переслати до дому якусь цікаву вістку. Ті журналісти в зовсім добрій вірі перехоплюють ті вістки і передають до дому. А домашні ґазети в добрій вірі передруковують це на своїх сторінках. Ось в той спосіб отруя переходить прямо в серця американського народу, бо та отруя була подана своєю власною пресою без належного упередження.

Нинішним підходом німецької пропаґанди є заломити мораль Америки мировими вістками. Мовляв, нащо битись? Нащо поносити стільки жертв? Для кого це все потрібно? Чи не краще жити в мирі? Хіба Німеччина коли небудь посягала руки по Америку? Чи не хоче вона жити з Америкою в згоді? Ось це є способи німецької пропаґанди. Вона, каже Мек Ліш, саме тепер виробляє засади, на котрих Німеччина хотілаб осягнути замирення на світі. І хоч ця пропаґанда добре знає, що ті засади Обєднані Держави відкинуть, але вона числить на те, що те відкинення може зробити своє і викликати сумніви в серці широкого загалу щодо цього, чи варт далі носити стільки жертв і далі боротись. А раз люди зачнуть сумніватись в свої ідеали і в свої цілі, вони вже війну програли; навіть колиб ще якийсь час боротьба на фронті продовжалась.

Першусього, американці мусять знати, за що вони боряться. Вони мусять знати дуже добре, що замирення в теперішню пору рівналосяб повній перемозі Держав Осі, зокрема Німеччини. Переможна Німеччина раз на все роздавилаб всі европейські народи. І смішно булоб думати про якунебудь революцію. Коли нині міліони узброєних до зубів вояків Обєднаних Держав не можуть собі дати ради з німецькою збройною силою, то як моглиб собі дати раду селяни і робітники, узброєні в вилки, коси чи молоти?

Здобувши неоспорну геґемонію в Европі німці скоро сконсолідувалисяб і впродовж короткого часу подвоїлиб свої сили. Тоді вони почалиб диктувати Америці.

Тоді прийшлаб черга на таке поневолення Америки, яке вже запроваджено в Европі. І смішно тоді булоб думати про опір тій новій, сконсолідованій Німеччині. Коли нині американська збройна сила не розправиться з Німеччиною до самого споду, то як пізніше можна буде сподіватись на перемогу? Наступить повне поневолення світу і ми мусимо раз на все розпрощатись з нашим життям і цивілізацією, побудованою на особистій, політичній, релігійній і економічній свободі.

Американські ґазети, говорив МекЛіш, мусять стояти на сторожі проти цеї політичної війни. Як вояки стоять на сторожі фізичних границь даного краю, так ґазети й інші середники витворювання публичної опінії, мусять стояти на сторожі моральних границь. Вони мусять добре передумувати всі вістки, що напливають до Америки зза границі. Вони мусять пояснювати людям про трійливість певних слів і закликів. Вони мусять виплекувати витривалість у широкім загалі відносно його національних ідеалів. Вони ніяк не сміють закидати широкому загалови такої думки в голову, що мовляв, з переможною Німеччиною чи Японією, Америка може далі мирно жити і по давньому заховувати свої традиційні демократичні інституції. Лише повна, рішуча перемога над ворогами може забезпечити нам наше давнє життя, багате під духовим і матеріяльним оглядом. До такої перемоги ми мусимо всі прямувати.

Наслідки Рабства

Якби не брались вияснювати Шевченка і його словами опоганювати Мазепу, та ще при тому покладатись на совєтських „вчених", то не булоб найменшої охоти згадувати за таку большевицьку писанину як та, що її поміщено в „У. Щ. Вістях" з 23. квітня б. р. під наголовком „Наслідки необзнайомленности". Та тому, що ось таке писання є характеристичним не тільки для большевицьких неуків і рабів в Америці, але й для ріжних безхарактерників на українських землях, то вартує про це згадати. Як там, так і тут вживають ось ті раби авторитету Шевченка, щоб баламутити українські маси, згідно з чужими приказами і для чужих інтересів.

Отже большевицький „дослідник" минулого України зачинає від того, що „щастя велике", що крім націоналістичних писак є „люди відповідальні і розумні, які пишуть історію українського народу з точки зору тогож народу, а не з точки зору чужого окупанта, як це було в минулому..". А якаж то історія була в минулому! Підкручували на всі лади, щоб тільки пристосувати до зради супроти українського народу!"

Отже виходить „з точки того зору", що українські націоналісти фальшують українську історію, бо величають гетьмана Івана Мазепу, а прецінь, як вони кажуть, сам Шевченко вихвалив в поемі „Чернець" Семена Палія, що то „виступив проти Мазепи, проти його зради".

Ось таке виписала большевицька недотепа, за яку згадуємо тільки тому, щоб загал наш розумів, як поширюється чужа наука, як вона затроює мозки і серця кожного, що зажив цеї отруї, та як вона захоплює не тільки тих, що є під большевицьким батогом, але й тих, що живуть у вільній країні й моглиб самостійно думати і відчувати. Ні, навіть і ті, як видно, не є в силі опертись большевицькій трутині. Навіть і ті так глибоко здеморалізовані, що й вони беруться прикривати свою погань навіть Шевченком.

Та погляньмо, що пише цей раб від „У. Щ. Вістей". Отже він береться спершу цитувати поему Шевченка „Іржавець". І то тільки такі вступні слова:

> Наробили колись шведи
> Великої слави:
> Утікали з Мазепою
> В Бендери з Полтави...

Ось ці слова Шевченка пояснює він, та ще чорними буквами (щоб усі завважили, що це за велика мудрість!) в такий спосіб:

„Хто вміє читати по українськи, то бачить, що писання про те, як утікали шведи з Мазепою, не належить до чогось такого, що малоб „звеличувати" гетьмана".

Тим він хоче доказати, що Шевченко був — проти Мазепи. Очевидно, що це глупота. Бо хто читає Шевченка не по большевицьки, то прочитає далі, що Шевченко описує, як то з Мазепою ідуть і недобитки з славної Запорозької Січи, разом зі славним кошовим Гордієнком. Усі вони плачуть:

> ...що поради
> Не подала мати,
> Як пшениченьку пожати,
> Полтаву достати?

А як і що Шевченко думав про Полтаву і Мазепу, видно найкраще з того, що він каже, що треба було передом зробити, заки іти на московського царя визволяти Україну. Отже Шевченко каже, що був би Мазепа царя переміг:

> ...якби були
> Одностайне стали,
> Та з Хвастовським полковником
> Гетьмана єднали...

Отже булоб інакше! Був би Мазепа виграв і визволив Україну, якби була згода, якби по однім боці не були тоді прихильники хвастівського полковника (себто Семена Палія), а по другім Мазепи. Тоді не втікалиб запорожці із Хортиці і:

> Не плакалаб Матір Божа
> В Криму за Вкраїну.

Але де большевицьким рабам до самостійного читання і розуміння Шевченка! І як їм написати, що в Шевченка сама Божа Матір плаче, бачучи недолю України, яка настала, як Мазепа програв бій під Полтавою і як розвіялись надії на самостійність України. Тоді, як Україна „зєдналась", то, пише Шевченко в цитованім большевицьким рабом „Іржавці" таке діялось в Україні, що й „ляхи-б злякались, оніміли-б з переляку", бо оттак Україну:

> Петрові собаки,
> Рвали, гризли...

Чи треба чогось більше, щоб ясно бачити, що Шевченко думає про Полтавський бій гетьмана Мазепи з московським царем Петром І.? Чи можна думати, щоб мовковська цензура могла була дозволила видрукувати ще щось ясніше? Таж і без цього судили Шевченка в Петербурзі за пропаґанду відірвання України від Росії, хоч не могли знайти в віршах такого, що виразно про це говорилоб!

А тепер перейдім ще до цитованої большевицьким рабом другої поеми Шевченка „Чернець". Якби цей наймит, що береться цитувати Шевченка, щось про Шевченка знав, то був би пригадав собі, що в тій поемі нема видрукованої останньої частини. Її не друкував сам Шевченко, бо поему скоротив. Та цілість поеми відома усім дослідникам творчости Шевченка. Він-жеж є видрукований, а тільки окремо від поеми.

Ось те закінчення поеми „Чернець" є таке:

> Москалі рознесли вали в Полтаві,
> Розруйнували і Січ, і Спаса,
> А над тобою глину товкмасять.

Як бачимо, то не радістю віє з слів Шевченка про розвалені вали Полтави, про руїну, спричинену москалями!

Очевидно, що колиб большевицький наймит вчитався в „Великий Льох" Шевченка та прочитав дещо з того, що „справжня наука" подає, як цю політичну поему розуміти, тоді писав би інакше. Як відомо, там виступають у виді білих пташечок три душі, які тяжко караються, бо їх у рай не пускають. Перша душа, що її до раю не пускають, це Богданова Україна. Це та, що Москві присягала. А друга душа, що її до раю не пускають, це та Україна, що була по боці царя Петра проти гетьмана Мазепи. Це є та душа, що як каже Шевченко, цареві московському, як вертався зпід Полтави, „коня напоїла" і тим „тяжко согрішила", та через що „ледви дійшла до хати, на порозі впала..." Траґедія її велика ще й тому, що сама не знала, за що гине, а тільки догадувалась, що:

> Мабуть, за те, що всякому
> Служила, гостила,
> Що цареві московському
> Коня напоїла.

Щодо Шевченка в нефальшованому большевиками виданню не може бути найменшого сумніву щодо того, що він уважав тих, що були з царем Петром І., зрадниками української визвольної справи. Це та катеґорія українців, що готова годитись з будьяким окупантом України, а Шевченко був проти всякої окупації, обороняючи повну волю України. А ті, що годились з окупантами — це в нього „раби, підніжки, грязь Москви, варшавське сміття".

Шевченко краще інших розумів бій під Полтавою. Перемога московського царя Петра І. над Мазепою стала траґедією України, так ядерно змальованою Шевченком:

> Се той Первий, що розпинав
> Нашу Україну,
> А Вторая доконала
> Вдову-сиротину.

Колиж тепер приходиться глядіти на тих, що їх засліпила большевицька отруя, то так і хочеться сказати за Шевченком:

> Україно, Україно! Оце твої діти,
> Твої квіти молодії — чорнилом [политі,
> Московською блекотою в німецьких [петлицях
> Замучені!... Плач Вкраїно, бездітна [вдовице]

Михайло Зощенко.

Веселі Оповідання

Маю я вам щирого приятеля, Семена Семеновича Курочкина. Гарний чоловік, жартун, оповідач.

По званні він, здається мені, шлюсар чи механік, а може навіть друкарський складач — напевно того не знаю. Про своє ремесло не любив говорити, а мав очевидний нахил і замилування до сільського господарства та городництва.

Нераз цілими днями в городі в нас порпається. Або, уявіть собі, бараболю на вісім частинок крає тай так садить, або на чотири частини, або й цілу, або лише лушпу садить. І підливає потім ріжними водами: річною, стоячою, з примішкою якогось свинства... Дивний чоловік. Усе сподівався по своїх досвідах надзвичайних вислідів. Та чорта з того мав. Осінню забирався копати бараболі — направду, якжеж з того не сміятися — барабольки дрібнісенькі, наче горох і стільки...

Сміялися ми тоді з нього.

Та не в тому річ. То взагалі був цікавий чоловік, а головне — вмів оповідати цікаві сторійки.

Нераз сходилися до нього сторожі всіх огородів, а він — ватру розпалить і давай згадувати всячину. І все так смішно в нього виходило. Часом щось таке зворушливе — плакати требаб, а люди аж кладуться зі сміху, так смішно вмів він оповідати.

Так. Погане сторожування було при ньому. Часом розглянеться чоловік ізранку, а тут в однім огороді два мішки бараболь украли, в іншім зеленину викопали.

А оповідав дуже цікаво. Навіть уже пригадати собі не вмію всіх його оповідань. Бо то й про війну й великокняжі всякі сторійки. Тай про попа Семена. І про те, як якийсь мужик був подібний до давнього царя та що з того вийшло. І про якогось давнього камінічника. Як бричку цьому камінічникові зареквірували, а він, у запальчивості, святo прирік собі: не буду: не буду, вважаєте, голитися й стригтися, поки не пропаде комуна й амінь... І як він, патлатий, більше ніж чотири роки жив на загальну втіху, а потім на пятому році, за НЕПи, вважаєте, обївся тісточками з кремом і вмер наслідком нестравности...

Ні! Годі все пригадати собі. Всеж, деякі оповіданнячка я записав.

1. Оповідання про те, як Семенові Семеновичеві Курочкину пропала ложка.

Будь що будь, мої дорогенькі, я чоловічок кутий на всі чотири ноги, — з „хахлів" походжу. Кого захочете — перехитрю... Та колись, подумайте собі, мене хіромантією перехитрили. Себто вороженням.

Наслідком того вороження втратив я, можна сказати, одинокого мого приятеля.

Я радий, самособою, що проступника зловили та що чеснота, будь-що-будь, тріюмфує. Всеж це була неприємна пригода.

Ет, не подобається мені якось ця хіромантія, обман воно, мої любі, тай тільки. Тепер, радше, далебі, бідному я дав би десять карбованців, ніж на вороження викидав би.

А справа ця з ложкою пригодилася.

Я, як відомо, чоловік небогатий. Майна не маю. А що скриня є в моїй хаті, то отверто скажу, не моя скриня, а господарева. Ліжко також господареве. З рухомого майна я раптом маю срібну ложку. І ложка ця, не згадуючи вже її вартости, любі спомини зроджує в мене. Небіжка бабуся подарувала мені цю ложку на імянини.

Отже колись пропала мені ця ложка. Тямлю, наче сьогодні, я лишив її в горшку з кашою. Вертаюся з праці, з другого баталіону, дивлюся: горнець, уважаєте, перевернений, каша виїджена, а ложки нема. По всій хаті шукав я — ложка пропала наче камінь у воді.

Підозрівати я нікого не підозрівав. У цілій хаті жили ми — я, господиня, тай ще один службовець із тресту, Іван Герасимович. Чудовий чоловік. Одинокий мій друг і найдорожчий приятель. Разом із ним я голодував свого часу тай спіртик попивали.

Йду я до господині.

— Так і так, — повідаю — прошу собі уявити, пропала мені ложечка.

А господиня, вважаєте, каже:

— Не шкодить. Я — повідає — навіть рада, бо то справа до полагоди. Прошу, оце адреса моєї дорогої приятельки та знаменитої ворожки-хіромантки. Прошу йти до неї заразже, за кілька копійок пояснить і виявить, хто, наприклад, свиснув вам ложку.

Я пішов.

Приходжу, темна, уявіть собі, кімната. Людський череп на столі. Примари, чи що. Кіт також вертиться. А сама хіромантка — баба як мур, через ніс говорить, для враження. І весь час моргає, а з носа пудер'їй сиплеться.

Я розповів, що й як. Розложила карти.

— Н-так, — повідає — воно й так виходить: пропала вам ложочка до чаю.

— Столова, — кажу — пропала, а не до чаю.

Хіромантка нахмурилася тай каже:

— Прошу мені непотрібно не переривати. Ложка вам, дійсно, столова пропала, та може ви нею чай мішали...

— Так, — кажу — це правда.

— А коли — повідає — правда, то прошу пять рублів покласти на карти. Коби лише не була подерта. Подертої карти не люблять.

Поклав я пятку, найпоряднішу, а ворожка, вважаєте, повідає:

— Ложку вкрав чорнявий чоловік. Коли хочете, то за якусь суму можу вам позаочно вказати особу виновника.

Я заплатив їй ще пятку а вона в склянці води побовтала тай каже:

Прошу добре дивитися та вважати.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ПОРІДНИЛИСЯ.

Десь у кутику, для заплішення вільного місця, заховано в одній великій нюйорській ґазеті новинку про те, що французький уряд у Віші визнав словацьку републику.

Йде очевидно за уряд Ляваля, і власне тому ця новинка заслугує на більшу увагу. Вона ілюструє як неможна краще наставлення Лявала. Це німецький льокай визнає самостійним урядом ще іншого націстичного льокая, думаючи видно в цей спосіб підсунути наівним політично людям враження, що оба ці льокаї самостійні ґазди.

НЕ МОЖУТЬ ЗРОЗУМІТИ ПАТРІОТИЗМУ.

Відкун Квіслінґ, наставлений німцями премієр Норвеґії, остерігає норвезьких патріотів перед страшними карами, якби вони важилися помагати російським плінникам до втечі.

Під страшною карою очевидно розуміє розстріл. Не дивлячися на те норвежці помагають на всі способи російським бранцям утікати, хоч становище самого Квіслінґа могло би піддати норвежцям думку, якої то ласки їм сподіватися, якби вони йшли Квіслінґовим слідом.

З того видно, що між норвежцями не має згідного розуміння поняття слова „патріотизм". Квіслінґ думає, що патріотизм полягає на службі німцям, а його співгромадяни думають, що на поборюванні німців.

ЖОРСТОКІ?

Доносять з Праги дорогою через Єрусалим, що чехи бойкотували радіові авдиції знагоди іменин Гітлера. Просто накручували радія на інші авдиції.

Тепер повинен би німецький уряд сказати: Ну, й чогож ви нарікаєте на німців за тверде урядування?

ЩО ВАРТА ҐЕНЕРАЛ?

Сербський ґенерал Міхайловіч, провідник сербських партизанів проти військ держав Оси, зробив угоду з італійцями за обміну воєнних бранців. В умові є усталене певне число бляшанок ґазоліни за кожного вояка, від простого до полковника.

Замітили загально, що Міхайловіч став на полковнику: не подав, кілько бляшанок ґазоліни варта італійський ґенерал.

Ця оцінка італійських вояків нагадує мені на оцінку австрійських вояків у першу світову війну відомим німецьким сатиричним журналом „Сіпліцісімусом", котрий намалював австрійського простого вояка з головою льва, офіцира з головою барана, а ґенерала, як уніформ без голови.

Може італійський ґенерал не варта й одної бляшанки ґазоліни? Може їх чотири йде на одну бляшанку?

ГІТЛЕР І ҐЕНЕРАЛИ.

Зрештою не один Міхайловіч має клопоти з ґенералами. Має його й Гітлер.

У своїй останній промові він зажадав для себе спеціяльних диктаторських прав. Мовляв, хоче мати необмежене право покарати за непослух усякого, хтоб він не був.

Кого він має на думці, за те йдуть тепер догади й спори. Зо слів Гітлера виходило би, що промисловців або суддів, але люди, які знають теперішню Німеччину, кажуть, що промисловців і судів Гітлер уже давно має в жмені, та що тут може йти бесіда тільки за ґенералів, з котрими Гітлер уже кілька разів мав непорозуміння. Ті непорозуміння Гітлер полагоджував звичайно в цей спосіб, що ґенерали несподівано гинули на фронті серед загадочних умов.

Невжеж аж стільки ґенералів не погоджується з Гітлером, що їх навіть на фронті не можна зліквідувати? Або може ґенерали на фронт не дурні вже висуватися?

ЯКІ В НЬОГО ПЛЯНИ.

Говорила недавно італійська преса про наближаючуся німецьку офензиву в Росії.

На якій основі вона це говорила? Чи не на основі непорозуміння між Гітлером і його ґенералами?

Коли так, то що буде тепер, як Гітлер дістав право „заінкасувати" кожного ґенерала, якого йому лише подобаєсь? Може тепер уже й офензиви не треба робити на німецьких ґенералів?

ВСЕ ЩЕ ОФЕНЗИВА.

З промови Гітлера швайцарські ґазети роблять висновок, що весняна офензива таки буде.

Приходить до цього висновку не на основі обіцянки такої офензиви в промові Гітлера, а з тої частини промови, в котрій Гітлер домагався спеціяльних диктаторських прав.

Кажуть, що Гітлер має незадовго почати весняну офензиву проти німецького народу: буде знову переводити чистку німецького народу, подібну до чистки націстичної партії в червні 1934 року.

ХТО ПАН, А ХТО СЛУГА?

Італійські дипломати в Европі не зовсім вдоволені з промови Гітлера. Читаючи ґазети, вони плечима здвигають і головами покивують, немовби хотіли сказати: „Ну, й дивіться, що той дурень наговорив!"

Аби за те, що Гітлер повідкривав між стрічками, що в Німеччині не все благополучно. І нерви німцям уже не видержують. І дисципліни нема. Словом, рветься в ріжних місцях.

Таке набалакав Гітлер, з тимчасом італійські дипломати, вертаючи з Німеччини, запевняли весь світ, що в Німеччині все знаменито: і публика спокійна, і дисципліна взірцева, і Гітлера всі обожають.

Трапилася італійським дипломатам звичайна пригода наймитів: наймит бреше, а панові байдуже, що він своїми балачками потім розкриває перед світом брехню наймита. Така вже наймитська доля.

ПАНОВІ БРЕХНІ НЕ ЗАКИДАТИ.

Замітні уваги висказує про Гітлерову промову католицька „Ліберте" в швайцарському місті Фрайбурґу. Не злюбила вона Гітлерових прогульок в історію, головно в історію церкви.

Називає ці уступи „дещо оригінальними", певно натякуючи на те, що правда одна і через те не може бути така оригінальна, як брехня, яка може бути ріжнородна, просто за кожним разом інша. Про інший уступ Гітлерової промови „Ліберте" каже, що вона „також противиться правді".

Ось так „Ліберте" на всі боки накручує, щоби лише не сказати просто, що Гітлер збрехав. Може би і вона підхопила відому українську оговірку та сказала: Кум Гітлер правду каже, але кривий рот має.

РОЗБИТКИ З ТОРГОВЕЛЬНОГО КОРАБЛЯ. — Підводний човен затопив американський торговельний корабель, віддавши до нього понад 50 гарматних вистрілів. Отсі люди дісталися на рятунковий човен й плили на ньому по морю через три дні, поки їх спас інший корабель. Валдемар Семенов з Риги, в Лотвії, уставив вітрило й керував човном, орієнтуючися після звізд. Він теж зняв цю світлину своїм апаратом. Один з розбитків накрив собі голову хустиною, щоби захоронити її перед сонічним промінням.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗМИЙМО СОРОМ!

В редакційній статті газети „Свобода" з 18. квітня, п. н.: „Чи маємо на тому стануги?", обговорюється справу рекордовання української пісні.

Сумна це справа. Сумна через те, що будучи „тільки громадсько - культурною справою", вона зустрілась з політично-партійним нетерпінням і застрягла в... болоті. Справа пісні і — в „болоті". Чи не сумно? Справа нашої пісні, цеї, яка завжди і при всіх оказіях була авангардом нашої діяльности; яка у всіх пригодах, веселих чи сумних, завжди була на чолі наших змагань — застрягла і ніяк не може вилізти на Божий світ. Чому? Чи наші громадяни перестали бути щирими, жертвенними? Чи ще так? Не хочеться в таке вірити!

Було колись, збиралися тисячі, десятки тисяч на всілякі справи. Збірали на вояків, сотників, полковників і ґенералів; збірали на ріжних політиків, редакторів, послів, сенаторів, міністрів а навіть президентів; збірали на памятники, бібліотеки, народні доми, просвіти, школи, ґімназії чи університети. Збірали на всіх, все і вся, і майже кожна збірка не обходилась без пісні, — бож збірки відбувались як не з концертом, то бодай з співом якогось співака чи співачки, щоб загріти громадян до жертвенности.

Так, пісня була тим чинником, що щиро розвязувала ґаманці громадянства на добрі цілі. Але коли та сама пісня звертається до громадян і просить: „зарекордуйте мене", „зберіть трохи гроша і на мене", діється щось дивне. Нараз ніхто не має серця чи відваги сказати „ні", бо нема причини; пісня ж у нашого громадянства заслужила на пошанівок! Та проте навкруги неї розпочався „файт" політичних противників, що спиняював розмах збірки. Збірка йшла черепашим кроком, а політичні противники таки добре обкидувались болотом і наробили такого багна, що вся справа зарекордовання таки і застрягла. Однак знайшовся просвіток. З розвязанням Конґресового Комітету справа рекордовання автоматично опинилась в руках Музичного Комітету, обтрусилась з нечисти, яку накидали на неї сварливі і несварливі писаки і почала уже самостійно вилазити на рівний шлях. І можеб доплила до берега, та біда в тім, що громадянство, зненохочене непотрібними сварками, охололо до справи.

Шановне громадянство! Невже це так? Невже ви, що дотепер були такі щирі і жертвенні, заспите на цей раз справу? Вона-ж очевидна! Для доказу ж повторю кілька слів з вище згаданої передовиці де говориться, що навіть „деякі критики давніше твердили, що сама справа рекордовання пісні є дуже добра, культурна і потрібна, та що вони поперлиб її з щирого серця, колиб не політика"... Отже тепер політика одпала, а осталась тільки одна „культурна і потрібна" справа. Поважна сума, бо поверх $2,000, вже зібрана. Треба її лише доповнити чим скорше і довершити започатковане діло.

В вище згаданій передовиці вжито такого виразу: „Кажемо отверто, що нам вже сором писати". Можна радіти, що нарешті це слово „СОРОМ" знайшло своє місце. Давно вже його треба було вжити! Дійсно, сором усім тим, що бачучи ясну і потрібну справу, слухали чиїхсь сварок, особистих порахунків, слухали чиїхсь вказівок, а самі власною думкою не оцінили цієї справи і не підтримали її. Сором і тим дописувачам, що своєю немудрою сваркою, що не начасі, затримали важну справу. Сором тим організаціям, котрі завжди відкликувались на благородну ціль, а до цієї пори не спричинились до справи рекордовання пісні, яка їх не раз і не два спомагала. Сором і тим колегам музикантам і диріґентам, що досі як не ділом то бодай словом не обізвались. Сором усім нам, що за два роки не змогли доконати такої невеликої справи і цей сором треба змить негайно. Час іде, а з ним упливають можливости. Справа ускладнюється і може дійти до того, що рекордів не можна буде зробити. Та про ліквідацію справи не може бути і гадки, бо то був би більш як подвійний сором. Треба чим скорш, за пару тижнів, доповнити збірку і довершити діло. Спішімся!

Л. Сорочинський.

КОМІТЕТ РЕКОРДОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

Подається до загального відома, що Комітет Рекордовання Української Пісні стоїть під проводом проф. Олександра Кошиця.

Його повний склад є такий: Т. Каськів, голова. Дійсні члени: п. І. Королишин, п. Л. Сорочинський, п. П. Ординський. Кооптовані члени: п. С. Шумейко, п. М. Сурмач.

Дальші замовлення на рекорди, чи ласкаві жертви на ту ціль, проситься слати на таку адресу:

THEO. KASKIW
300 High Street Newark, N. J.

ЗАТОПЛЕННЯ ЩЕ ДВОХ КОРАБЛІВ ДЕРЖАВ ОСІ

ЛОНДОН. — Британські субмарини затопили ще два великі кораблі належачі до Держав Осі, які везли через Середземне море військо і матеріяли для німецького маршала Ромеля, в Лібії.

„ПАЦИФІСТИ" ПОМАГАЮТЬ В ВІЙНІ.

ЧУНКІНҐ. — При китайській армії служить відділ амбулянсів, закуплених і обслугованих молодими американськими квейкрами, які не хочуть служити при війську зо зброєю в руках, бо вони є „сумлінними противниками зброї". В останніх боях в Бурмі той відділ відзначився великим геройством. Бо хоч не уживав зброї, але зате рятував ранених серед таких обставин, серед яких можна було легко самому втратити життя, або бути тяжко раненим.

РЕДАКТОР „СОШЕЛ ДЖОСТИС".

Е. Перин Шварц, редактор ославленої нині ґазети о. Кокліна, котрого незадовго мають покликати до Вашингтону перед велику лаву присяжних суддів, що розслідже націстичну пропаґанду. Журнал уже не приймають на почту для пересилки.

Ґеорґі Ґвазава.

„ЛИЦАР У ШКУРІ ПАНТЕРИ"

Хто є цей чародій, що з глибини XII-го віку відзивається ще сьогодні до живих? Мало знаємо про життя поета. Його життя, подібно, як життя Гомера, оповите в серпанок леґенди. Все, що знаємо про нього, знаємо з прольоґу й епільоґу його поеми про „Лицаря в шкурі пантери". „Співаймо про королеву Тамару" — кличе поет. — „Змішуючи сльози з кровю, я присвятив їй найбільш вишукані оди. Приказали мені написати гарні вірші на її честь і оспівати красу її бров, вій, волосся, уст, зубів, що, подібні до прегарно уложених діямантів, очаровують крізь рубін. Камінь послухав би цього солодкого приказу".

В епільоґу оповідає поет, що є „якимсь Меські, поетом, що походить з Руставі". Месхетія є провінцією Грузії, а Руставі є селом тієї провінції. І це є все. „Люблю ту, що приказує військам" — говорить в одному місці своєї поеми — що слід уважати за алюзію до грузинської королеви Тамари. „Коби чар і краса, що мене скували, вибачили мені моє кохання" — читаємо в іншому місці поеми. Видно, що коли Руставелі дістав доручення оспівати королеву Тамару, то не тільки як володарку, але й як жінку...

Крім цього додає леґенда, що доручення королевої заскочило його в Атенах, що поет багато подорожував по Азії, що був скарбником королевої Тамари, яку любив. А що королева була „незворушлива, мов скеля", то відійшов від публичного життя, постригся в черці й помер у Єрусалимі, де справді найдено відтак нагробний камінь з іменем поета — „Шота та"...

Та все це є тільки леґенда; правдивим і автентичним перетревав до нас тільки твір Руставелія:

„Лицар у шкурі пантери".

Цілий твір просяклий могутнім надхненням поета, що своєю уявою рад би обняти всесвіт. Перед нашими очима пересовуються картини, повні життя й дзеркальної прозорости. Поема пронизана ентузіязмом, темпераментом, теплом південного сонця, катаклізмами середньовіччя, а разом з тим він є простий і ясний у формі й доступний для кожного.

Ось короткий його зміст:

Старий король Арабії, Ростеван, уступає престіл своїй дочці Тінатіні. На королівському дворі влаштовано величаве свято, а по ньому лови. Підчас ловів король і його почот стрічають лицаря, вдягненого в шкуру пантери. Сидить на березі ріки й плаче. Король кличе його, але лицар не обзивається. Тоді король каже схопити його й привести до себе, але незнайомий скаче на коня, вбиває насланих на нього придвірників і пропадає серед загального замішання.

Хто це, той таємний лицар? Особливо турбується тим прегарна Тінатіна. Кличе до себе молодого Автанділа, вожда армії, й просить його, щоби негайно почав пошукування за незнайомим лицарем. Рівночасно визнає Автанділові своє кохання й обіцює вийти за нього, коли він вернеться з виправи. Молодий вожд, щасливий з доручення пані свого серця, пускається в світ. По довгій і тяжкій мандрівці находить нарешті в дикій пущі, на цілковитому безлюдді, лицаря в шкурі пантери. Зустріч двох героїв — це найбільш зворушливий момент поеми. Лицарем у шкурі пантери є Таріель. Він оповідає Автанділові історію свого життя.

Таріель кохався в прегарній Нестан, дочці свого володаря, короля Індій. На її домагання вбив її судженого, перського князя, щоб спасти свою кохану й престіл перед небезпекою. Внаслідок цього душогубства піднялися в краю заворушення, підчас яких пропала молода княжна, в таємничий спосіб пірвана з королівського замку. Довідавшися про те, Таріель вибрався зі своїми людьми шукати її. Та ніде не найшов сліду її побуту, ні навіть переїзду. Відтоді Таріель шукає її даремне скрізь, живе самітно на відлюдді й оплакує недолю коханої.

Автанділ зворушився тією історією життя до глибини. Розраджує Таріеля, обіцює йому досмертну приязнь і присягає, що пожертвує життя на пошукування за пропавшою княжною. Потім вертається до Арабії, складає звідомлення з виправи Тінтатіні й негайно виправляється знову, щоби по цілому світі шукати коханої свого приятеля.

По довгих перипетіях, внаслідок доволі веселої любовної авантури, попадає Автанділ на слід Нестан: живе вона в таємничій країні Кадретії, увязнена в недоступному замчищі, як майбутня суджена князя-престолонаслідника.

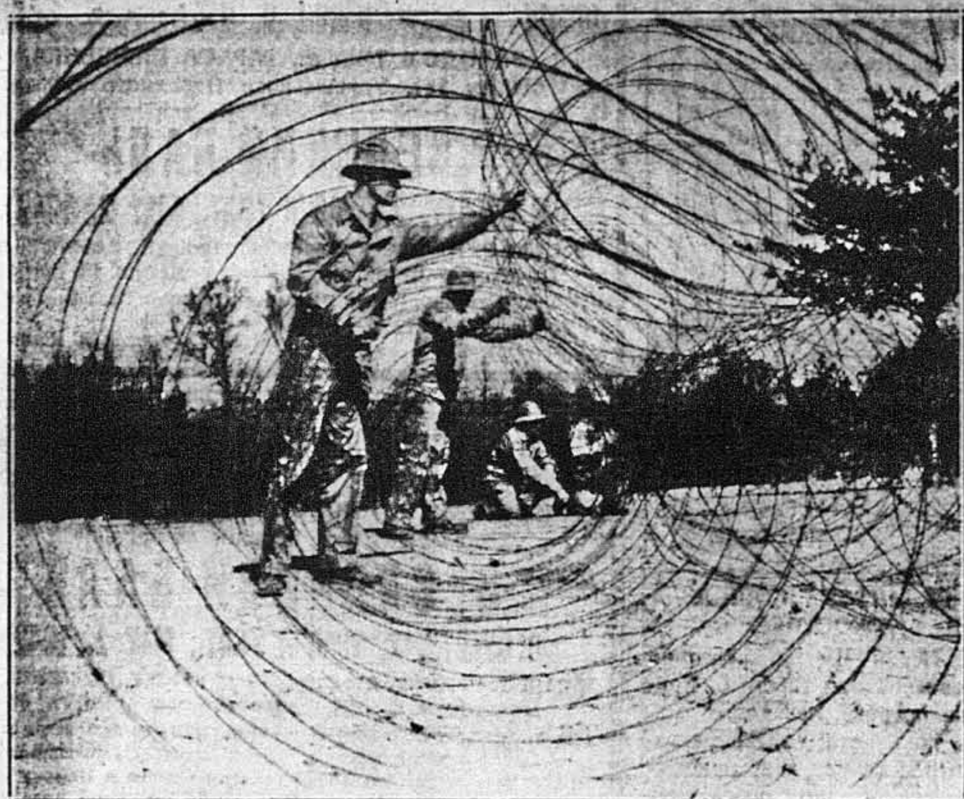
Доконавши того відкриття, Таріель і Автанділ, при допомозі третього героя поеми Прідона, орґанізують відділ лицарів, облягають фортецю й по кривавій битві, визволюють прегарну княжну. По перемозі наступають величаві ігрища й бенкети. Зразу в Прідона, відтак в Арабії в короля Ростанева, врешті в Індіях. Таріель і Нестан обіймають трон Індій, а Автанділ і Тінатіні володіють в Арабії.

Грузинський елемент поеми.

На вступі заявляє поет: „Цю перську леґенду, немов рідкий жемчуг, що блищить на руці, я відшукав і уложив віршем". До речі, для нас байдуже, з якого джерела взяв Руставел тематичний завязок для своєї поеми. В цілому посвячена вона Грузії XII. в. й є вірною відбиткою її життя й національного духа. „Арабія" поеми — — це Грузія, таксамо, як Тінатіною поеми є грузинська королева Тамара. Багатство й розкіш краю, а рівночасно благородність і лицарськість народу — це Грузія XII. в., зєдинена під скиптром Тамари.

Позатим відтворює Руставелі в своїому творі тільки почування вічні, правди безсумнівні та події, що безупинно повторюються й домінують у людському життю.

Тимто й твір його з XII. в. не тратить свого життя й свіжости в XX-му.

ДРОТЯНА ОХОРОНА ПРОТИ ПОВЗІВ. — Військові інжиніри пробують, чи правда це, що сильним дротом можна задержати повзи.

ЗАВЗЯТИЙ ПАРТИЗАН.

З Юґославії перепачковано отсю світлину ґенерала Драґи Міґаловіча, провідника „четників", що по геройськи борються проти німецьких наїзників, нападаючи зо своїх гірських укрить на ворожі ґарнізони в Сербії.

Кілька днів тому вістки принесли чутку, що німці вже його схопили, але вона показалася передчасною; стверджено натомісць, що німці піймали його жінку й діти й загрозили, що їх розстріляють, якщо ґенерал не піддасться. У відповідь на цю загрозу ґенерал став ще лютіше бити німців.

Пізніше італійські жерела донесли, що ґенерал згодився віддати італійцям забраних ним бранців, якщо вони згодяться дати йому за кожного бранця певну скількість ґазоліни, якої йому треба для його автів. При тому з певним гумором ґенерал означив скалю виміни італійських вояків за ґазоліну, оцінюючи бранця відповідно до його ранґи, аж до полковника.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ЗА ПРИМУСОВУ РЕЄСТРАЦІЮ ЖІНОК.

НЮ ЙОРК. — Пані Елеонора Рузвелт, говорячи в готелі „Волдорф-Асторія" про завдання жінок у сучасній війні, заявилася за примусову реєстрацію усіх жінок. Вона твердила, що це був би дуже розумний крок. Америка є у тотальній війні. І тому мусить знати всі свої сили та спроможности. Це булоб великою полекшою для уряду, колиб він знав, якими жіночими силами він розпоряджає, щоб обсадити ними военну продукцію та інші ділянки, з яких забрано мужчин до війська.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МЕНВІЛ, Н. АЙ. — Місячні збори Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181., відбудуться в суботу, 2. травня, в годині 6. вечором, в У. Н. Домі на Компилай Гил. Обовязком всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. — Юрій Ясінчук, предс.; Павло Ткняк, кас.; Петро Черкас, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Мітінґ Тов. Укр. Січ, від 59., відбудеться в неділю, 3. мая, в гали церковній, 34 Біч ул., точно 3:30 пополудні. Взивається всіх членів, щоби прийшли всі точно на час, щоб можна якнайскорше перевести збори, а не очікувати годинами на вас. Шановні члени, взивається вас всіх зрозуміти бодай в теперішню пору й прийдіть на мітінґ та заплатіть свою вкладку, щоб не їздити по хадах за грішми на розмет. Тепер не можна дістати ґуми на колеса і ґазоліни. Вам всім багато лекше заплатити свою вкладку ніж секретареві до вас кожного їздити по гроші. Зрозумійте бодай в теперішню пору, за що уряд буде вам вдячний і себе самого не будете наружати на суспенду. Приведіть і запишіть своїх знайомих і дітей до нашого У. Н. Союзу, або хотяй дайте знати секретареві. Бо в згоді є любов і в єдности сила. — Мих. Галькевич, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 301., відбудуться в неділю, 3. травня, в парохіяльній сали, 1944 В. Ірі вул., зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо маємо дуже важні справи до рішення. Ще раз пригадується членам, що хто довгує більше як два місяці, якщо не заплатить на цих зборах, то буде зараз суспендований, без ріжниці, чи старий член, чи молодий. Пригадується останній раз. — За уряд: А. Семчук, предс.; К. Гавлічинський, кас.; М. Горний, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64., відбудуться в суботу, 2. мая, в годині 7. ввечір, на St. Boniface Hall, 445 Main St., Paterson, N. J. Хто не прибуде на збори, заплатить кару. — Іван Бурнас, секр. (John Burney, 136 Jewell St., Garfield, N.J.)

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Збори Тов. ім. Івана Франка, від. 241., відбудуться в суботу, 2. мая, в 7. годині ввечір, у церковній гали на Ґерис Евеню. Проситься всіх членів прийти начас. — П. Ґалонцка, секр.

УВАГА! — НЮ КЕСЛ—ШЕРОН, ПА.

Стараннням „СУРМИ", укр. хору при прав. громаді в Ню Кесл, ПА., при співучасти хору „Кобзи" з Шерону й членів „Бандуриста" з Юнґставну відбудеться вистава драми Шевченка

НАЗАР СТОДОЛЯ з „ВЕЧОРНИЦЯМИ" Ніщинського

в Румунській Салі при Савт Джеферсон вул.

В НЮ КЕСЛ, ПА., В НЕДІЛЮ, 3. ТРАВНЯ 1942., в 7. ВЕЧЕРОМ

і в Парохіяльній Салі при укр. прав. церкві, Кларк Ст.

В ШЕРОН, ПА., В НЕДІЛЮ, 17. ТРАВНЯ 1942., в 7. ВЕЧЕРОМ

Вступ: старші 50; діти нижче 16 л. 15 ц.

В головних ролях виступають: Назар—Анр. Пашович і Гнат—Марко Кіхтан з Юнґставн. Хома—О. Вересюк, Галя—панна Т. Вересюк, Стеха—панна Юл. Лісько, Хазяйка—Е. Куць, Сват і Кобзар—Вавришин й Мудрак —всі з Ню Кесл.—Представлення, хор й оркестра під упр. о. С. Мусійчука.

Укр. Громадяни з Шерону, Ню Кесл, Юнґставну й околиць! Цю драму Шевченка ставиться замісць концерту на честь Його. Приходіть і звеличайте Батька Тараса, а тим самимналюбуйтеся його драмою, Вечорницями, співами й танцями вашої любої молодіжи.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 2. квітня 1942. р. помер у Struthers, O., по довгій і тяжкій недузі довголітній член Тов. Сокіл, від. 218. У. Н. Союзу в Кемпбел, О.

ІВАН ҐІЛЬВАК.

Покійний роджений 1890. року в селі Вільшаниця, пов. Лісько, Галичина. Вступив до Тов. і У. Н. Союзу 1916. року і був сталим членом.

Похорон відбувся 6. квітня при участи родини, знайомих і членів Товариства з дому жалоби до гр.-кат. церкви в Йонґставн, О., відтак на цвинтар Кальварію.

Полишив у смутку жену Марію, дочку Катрусю і сина Стефана.

Вічна Йому память!

М. Стахура, секр.

Дня 5. квітня 1942. р., на самий Великдень, помер

МИКОЛА ПЕТРАС,

член У. Н. Союзу відділу 145. в Алтуна, Па.

Був членом Союзу й Товариства від 1907. року.

Родився в селі Голочинці, пов. Заліщики.

Похорон відбувся 8. квітня.

Вічна Йому память!

Евстахій Патроник, секр.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ

ТАРЗАН, ч. 555. Плян, що не повівся.

Як задумав, так і зробив Тарзан. Вдаючи тяжко перемученого та виснаженого, він ніби зімлів. Дозорець прибіг до нього.

„Це неправдоподібно, щоб цей силач Тарзан нагло зачав занепадади на силах! Він напевно тільки так удає!"

Шмагляючи нагаєм по голих плечах Тарзана, дозорець кричав: „Ти помиляєшся, коли думаєш, що ми викинемо тебе до води!"

З тими словами він шмагнув бичем рівнож і Тома. „А тобі також належиться частина Тарзанової кари", кричав розбішений пірат.